

 <p>Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка</p>	Силабус навчальної дисципліни			
	Назва дисципліни <i>Аспірантська практика</i>			
	Статус дисципліни <i>Практична підготовка</i>			
Галузь знань	<i>03 Гуманітарні науки</i>			
Спеціальність	<i>035 Філологія</i>			
Освітня програма	<i>Філологія (українська мова та література)</i>			
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)			
Форма навчання	денна			
Курс	3			
Семестр	5			
Обсяг дисципліни	Кредити	4,5	Години	135 год.
	Лекційні			-
	Практичні/семінарські			-
	Консультації			—
	Самостійна робота			135 год
Семестровий контроль	залік			
Викладач	Кирилюк Ольга Леонідівна , доктор філологічних наук, доцент кафедри української філології та журналістики, доцент			
Контактна інформація	o.l.kyryliuk@cuspu.edu.ua			
Кафедра	української філології та журналістики			
Факультет	української філології, іноземних мов та соціальних комунікацій			
Предмет навчання	Аспірантська практика на третьому освітньо-науковому рівні є структурним компонентом фахової професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності та невід’ємним складником комплексної підготовки докторів філософії. Результатом проходження практики є оволодіння інтегральною, загальними та фаховими компетентностями, необхідними для якісного проведення лекцій, ведення семінарських і практичних занять.			
Мета	Метою аспірантської практики здобувачів третього рівня вищої освіти є формування комплексу професійних компетентностей, необхідних для подальшої самостійної науково-педагогічної діяльності та практичної апробації положень дисертаційного дослідження. Основними завданнями аспірантської практики є: - застосування, вдосконалення та закріплення знань, умінь та навичок, набутих під час вивчення методик та дисциплін психолого-педагогічного циклу в професійній діяльності, використання їх при розв’язанні конкретних педагогічних завдань; - підготовка аспірантів до проведення в закладах вищої освіти занять із використанням активних та інтерактивних методів навчання і виховання, інтеграції			

	<p>до власного педагогічного портфоліо сучасних технологій і методик навчання;</p> <p>- формування стійкого інтересу до кар'єри викладача закладу вищої освіти, потреби в професійній самоосвіті, виробленні творчого підходу до педагогічної діяльності</p>
<p>Компетентності</p>	<p><i>Інтегральна компетентність</i> – ІК. Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі філології у процесі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійної практики.</p> <p><i>Загальні компетентності:</i></p> <p>ЗК 3. Навички використання новітніх інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p><i>Фахові компетентності:</i></p> <p>ФК 4. Обізнаність із інноваційними методами та принципами викладання філологічних дисциплін.</p> <p>ФК 8. Здатність в умовах методологічного плюралізму в сучасній філології обирати оптимальну методологічну стратегію для самостійного вирішення науково-дослідних завдань у сфері професійної діяльності.</p> <p>ФК 9. Неухильно дотримуватися засад наукової доброчесності та обстоювати їх у колективі.</p>
<p>Програмні результати</p>	<p>ПРН 3 Глибоко розуміти вимоги до наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення викладання філологічних дисциплін у вищій школі.</p> <p>ПРН 7 Уміти організувати викладання філологічних дисциплін відповідно до завдань і принципів сучасної вищої освіти, використовувати інноваційні форми організації навчальної діяльності студентів, діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності.</p> <p>ПРН 9 Уміти застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні інструменти й технології для забезпечення ефективних наукових та професійних комунікацій.</p> <p>ПРН 11 Уміти кваліфіковано відобразити результати наукових досліджень, продукувати і грамотно оформлювати різножанрові наукові тексти українського та іноземною мовою відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, наукова лекція тощо).</p> <p>ПРН 12 Керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва; критично оцінювати власну навчальну й науково-професійну діяльність. обладнання.</p>
<p>Зміст дисципліни</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомлення зі структурою ЗВО: загальна кількість студентів і викладачів; кількість факультетів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців; кількість студентів, що навчаються на конкретному факультеті; назви профільних кафедр факультету тощо. 2. Ознайомлення із планом роботи закладу та планом роботи факультету і фахової кафедри. 3. Вивчення навчального плану зі спеціальності: загальна кількість годин; кількість годин (у відсотковому відношенні), що відводиться на певні цикли дисциплін; кількість заліків й екзаменів, що їх мають скласти студенти за весь період навчання у ЗВО. 4. Відвідування й аналіз навчальних занять у закріпленій

академічній групі та лекцій і практичних занять провідних викладачів профільної кафедри. Спостереження за виконанням викладачем-наставником різних видів навчальної роботи зі студентами. Підготовка розгорнутого аналізу однієї лекції та одного практичного заняття у відповідності із запропонованими рекомендаціями.

5. Відвідування заняття, що проводять аспіранти-практиканти в інших групах з наступним обговоренням.

6. Підготовка розгорнутого конспекту 2 лекцій (1 – з історії української літератури, 1 – із сучасної української літературної мови) з методичним забезпеченням.

7. Підготовка розгорнутого конспекту 2 практичних занять (1 – з історії української літератури, 1 – із сучасної української літературної мови) з методичним забезпеченням. **Після узгодження з викладачем-наставником самостійне проведення 2 практичних занять. Підготовка розгорнутого самоаналізу одного заняття.**

8. Розробка завдань для самостійної роботи студентів, для поточного контролю, тестів тощо.

9. Організація позааудиторної навчальної роботи (гуртки, консультації, семінари тощо).

10. Відвідування засідання кафедри, участь у роботі методологічного семінару.

11. Систематизація теоретичних знань для якісного виконання поставлених науково-практичних завдань дисертаційної роботи.

12. Підготовка доповідей і виступів на методологічних семінарах, наукових конференціях тощо;

Підготовка статті з теми дисертаційного дослідження.

Критерії оцінювання роботи студентів

Основними звітними документами проходження аспірантської практики здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти є презентація наукового доробку на кафедрі та письмовий звіт з переліком видів діяльності та аналізом результатів виконаної роботи.

Інші звітні документи, які подаються на кафедру:

1. Текст 2-х підготовлених лекцій з методичним забезпеченням. План-конспект 2-х підготовлених та проведених практичних занять.
2. Розгорнутий самоаналіз 1-го проведеного семінарського заняття.
3. Завдання, розроблені для поточного, тематичного контролю з тем, що винесені на практичні заняття, або з питань, які виносяться на самостійне опрацювання.

Додаткові бали нараховуються за підготовлену наукову статтю за результатами практики (10 балів), участь у заходах неформальної освіти, підтвержені сертифікатами (10 балів).

Загальна оцінка за аспірантську практику виставляється як сума балів за виконання усіх завдань. Захист практики відбувається на засіданні кафедри та оцінюється за 100-бальною шкалою. За результатами захисту виставляється диференційований залік, який заносять до заліково-

екзаменаційної відомості і залікової книжки аспіранта за підписом керівника практики.

▲ Система оцінювання науково-професійних досягнень здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти

№	Вид діяльності	максимальна кількість балів
1	Відвідування і аналіз лекцій викладачів	5
2	Тексти 2-х лекційних занять	10
3	Проведення 2-х практичних занять	2x10=20
4	Підготовка завдань для контролю студентів	10
5	Впровадження власних здобутків на заняттях	10
6	Розгорнутий самоаналіз 1-го проведеного практичного заняття	5
7	Звіт та його захист	40
Усього		100

Політика курсу

Оскільки аспіранти на певний період стають членами кафедр закладів вищої освіти, то їх діяльність регламентується правилами і нормами, встановленими адміністраціями і колективами відповідних закладів. Їхня діяльність має узгоджуватися з графіком роботи університету, вони мають дотримуватися встановлених традицій, трудової дисципліни. Стосунки аспірантів з викладачами повинні будуватися на основі поваги, такту, взаєморозуміння.

Аспіранти, які виконують навчальну, навчально-методичну роботу у закладах вищої освіти подають до аспірантури довідку із місця роботи про навчальне навантаження із дисциплін, які відповідають освітньо-науковій програмі, звіт встановленого зразка та витяг із протоколу кафедри про затвердження результатів практики.

Після завершення практики аспірант подає звіт у відділ аспірантури та докторантури, підписаний його науковим керівником про затвердження результатів практики.

Аспіранти, які не пройшли практику або частину практики з поважних причин у запланований термін, повинні пройти її в інший час, визначений кафедрою.

Аспірант, відсторонений від практики, або робота якого визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав індивідуальний план і підлягає відрахуванню

Інформаційне забезпечення

1. ДСТУ 3017:2015 “Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять”. Київ : ДП “УкрНДНЦ”, 2016. 38 с. URL : https://lib.zsmu.edu.ua/upload/intext/dstu_3017_2015.pdf
2. Робоча програма освітнього компонента Аспірантська практика для здобувачів вищої освіти спеціальності 035 Філологія за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти. ЦДУ ім. В. Винниченка, 2025.

Матеріально-технічне забезпечення

Аудиторія з наявними мультимедійними засобами, презентаційні матеріали, наукова література.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аніщенко О. В. Розвиток цифрових компетенцій педагогічного персоналу у сфері освіти дорослих – актуалітет педагогічної науки і практики. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2020. Вип. 55. С. 206–214. DOI: <https://www.doi.org/10.31652/2412-1142-2020-55-206-214>
2. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від

26.11.16 (зі змінами) № 848-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/848-19/page>.

3. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). URL: <http://surl.li/akvty>.

4. Башманівська Л. А. Словник термінів з методики викладання літератури. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2016. 232 с

5. Клочек Г. Д. Зі студій про літературну освіту. Збірник статей та матеріалів. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. 192 с.

6. Костів О., Сколоздра-Шепітко О. Методика викладання української мови : Навчально-методичний посібник. Для студентів українського відділення філологічного факультету. Львів, 2018. 202 с. <https://philology.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/01/Methodyka-vykladannia-ukrainskoi-movy.-Posibnyk.pdf>

7. Куцевол О. М. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія): навчальний посібник. Київ : Освіта України, 2009. 464 с.

8. Лінгвістична підготовка майбутніх фахівців: ефективні технології навчання: монографія / Олена Семенов, Вікторія Герман, Марина Ячменик та ін. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. 351 с.

9. Методика викладання філологічних дисциплін у загально-освітніх та вищих навчальних закладах України. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2019. 104 с.

10. Методика викладання у вищій школі : навч. посібник / В. В. Каплінський. Вінниця : ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.

11. Морараш Г. Ораторське мистецтво у професійному мовленні: роль української мови як засобу комунікативного впливу. *Вісник науки та освіти*. Серія «Філологія». 2025. № 1(31). С. 431–443. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-1\(31\)-431-443](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-1(31)-431-443)

12. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2007. 299 с

13. Островський О., Бергсасі А. Метод феноменологічного аналізу зі вступу до літературознавства. *Вісник науки та освіти*. Серія «Філологія». 2025. № 1(31). С. 486–494. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-1\(31\)-486-494](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-1(31)-486-494)

14. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 472 с.

15. Попович А. Лекція-наставництво як інноваційна форма проведення навчальних занять у закладах вищої освіти. *Педагогічна освіта: теорія і практика*: збірник наукових праць. Вип. 32 (1-2022). С. 285-296. <http://pedosv.kpnu.edu.ua/article/view/259575/256136>

16. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 (зі змінами) № 1556-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

17. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 (зі змінами) № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

18. Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі : Навч. посібник. за ред. О. Горошкіної та С. Карамана. 2015. 250 с.

19. Професійна підготовка педагога в контексті європейських інтеграційних процесів: збірник наукових праць / За ред. Марії Чепіль та Ришарда Бери. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2013. 348 с.

20. Риторична культура вчителя в умовах профілізації / Горошкіна О. М., Нікітіна А. В., Попова Л. О., Рудіна О. М., Порохня Л. В. Луганськ : СПД Резніков В.С., 2007. 56 с.

21. Семенов О. М. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах : навч. посіб. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. 2-ге вид., перероб. та доп. 220 с.

22. Сучасні технології в освіті. Ч. 1. Сучасні технології навчання : наук.-допом. бібліогр. покажч. Вип. 2 / НАПН України, ДНПБ України

ім. В. О. Сухомлинського. Київ, 2015. 377 с.

23. Токмань Г. Методика навчання української і зарубіжної літератури: самостійна робота студента. Київ : Міленіум, 2019. 110 с.

24. Швець Є. Я., Швець Д. Є. Організація поточного і підсумкового контролю знань студентів при модульно-рейтинговій технології навчання. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2010. Вип. 42. С. 227–235.